

Llengua catalana 9
Competències bàsiques

Pàg. 2

1.
Present / present / passat / futur / futur /
present / present.

2.
Es teu gran misteri
Sa ciutat
Se troben
Sa vorera de la mar

Pàg. 3

3. Resposta oberta.

Pàg. 4

4.
Arribaran / es va trobar / pot / correcte /
va ser / estem.

5.
Assemblen / aguantarà / amagaves

6. Resposta oberta.

Pàg. 5

7.
El pont / les cadenes / la torre / l'escut /
la bruixa / el cavaller / la torxa / l'elm /
les dents / l'illa / l'espasa / la vall.

Pàg. 6

8.
Masculines: el pont, l'escut, el cavaller,
l'elm.
Femenines: les cadenes, la torre, la
bruixa, la torxa, les dents, l'illa,
l'espasa, la vall.

•Les paraules masculines o femenines
que comencen amb vocal o **h**
porten l'article **l'**.

•La resta de paraules porten els articles
següents segons si són:
masculines singulars: el
masculines plurals: **els**
femenines singulars: **la**
femenines plurals: **les**

9.
Que vives semblen
entre **l'**herba i **els** núvols
les ombres fràgils!
El vent les esbarria;
la boira les apaga.

A **la** finestra
de **la** meva enyorança
les miosotis
es marceixen de veure
sempre **el** mateix paisatge.

Pàg. 7

1.

• La trompeta sona **fort** / **flux**.

• És **fàcil** / **difícil** compondre peces musicals.

• És una guitarra **elèctrica** / **clàssica**.

• Cal tenir **moita** / **poca** traça per tocar el violí.

•El tambor és **silenciós** / **sorollós**.

2.

És, fàcil, difícil, peces, musicals,
Clàssica, traça, silenciós, sorollós.

No.

S, ss, c, ç.

Pàg. 8

3. Resposta procedimental.

4.
S'escriuen amb SS: percussió.
S'escriuen amb S: orquestra, compàs,
simfonia.
S'escriuen amb C: cent, violoncel.
S'escriuen amb Ç: cançó, peça.

5.
•Fort
•Quan la **S** sona **forta** es diu essa sorda.
Com per exemple: percussió.
•Les lletres: **s**, **ss**, **c**, **ç** fan el so de essa sorda.

6. Resposta oberta.

Pàg. 9

7. Resposta procedimental.

8.
Noms propis: Gelsomino.
Després de punt: Però, El, Les, Quan,
El, Present, Se.

9.
A Gelsomino, per desfogar-se, li calia
anar a camp obert, lluny del poble:
al bosc, a la vora del llac, pels camps.
Quan estava ben segur d'ésser sol
i d'haver deixat una bona distància entre
ell i els vidres dels seus convilatans,
s'estirava a terra de bocaterrosa i
començava a cantar. Al cap d'uns
minuts, els talps, les erugues, les
formigues, tots els animals que vivien
sota la terra, fugien potes ajudeu-me,
creient que s'havia desfermat un
terratrèmol.

Pàg. 10

10.
El campanar és molt alt.
La Mireia està callant.
La Montserrat està cridant.
En Carles està trist.
Canten una cançó alegre.
La bicicleta és baixa.

11.
Molest

Pàg. 11

12.
M'encanta el meu piano perquè és molt bonic.
La meva mare sempre vol que estudiï molt la flauta.
M'agrada tocar el tambor fort perquè em sentin des de fora.

13.
Salat: dolç
Soroll: silenci
Prim: gras
Estret: ample

14. Resposta oberta.

Pàgs. 12 i 13

1.
C / C / B / C / B / A / C / C / A / B / C.

Pàg. 14

- 2.
- Qui de jove no treballa, de vell dorm a la palla. No has de fer esperar quan et cridin per anar a menjar o a dormir.
 - Anar de vint-i-un botó. Encara que no siguis gaire alt, tens altres qualitats envejables.
 - No diguis blat fins que no el tinguis al sac i ben lligat. Si vols viure bé quan siguis gran, hauràs de treballar mentre siguis jove.
 - A la taula i al llit, al primer crit. No celebri l'èxit d'una cosa fins que no sigui una realitat.
 - Tal faràs, tal trobaràs. Les teves males accions seran castigades.
 - Al pot petit hi ha la bona confitura. Anar molt mudat.

- 3.

Qui no plora no mama.

S'atrapa abans a un mentider que un coix.

Mai no plou a gust de tothom.

De mica en mica, s'omple la pica.

Pàg. 15

4.

	a	e	i	o	u
s +	rosa	rosegar	resina	tresor	resum
z +	organitzar	pinzell	alzina	zona	zum-zum

• El so de essa sonora es representa amb les lletres **s** o **z** al davant de qualsevol de les vocals.

5.

Presoner / Quinze / Camisa / Zoo / Masia / Museu

Pàg. 16

6.

	Primera persona	Segona persona	Tercera persona
Singular	jo	tu	ell / ella
Plural	nosaltres	vosaltres	ells / elles

7.

Elles escoltaven amb molta atenció les meves explicacions.

Jo no sé de què m'estàs parlant.

Vosalres en tindreu tota la culpa.

Ell treballa de metge en un ambulatori.

8. Resposta oberta.

Pàg. 17

1.

Pa / mel / cent / mare / cérvol / be

2.

Mel/ cent / mare / cérvol / be.

3. Resposta procedimental.

Pàg. 18

4.

• **e** oberta com *sanefa*: bèstia, desert, guineu, mestra, nen, terreny, atleta, elèctric.

• **e** tancada com *créixer*: cirera, gent.

• **e** neutra com *ànec*: desert, Empordà, plomes, llibre, cantaire, terreny, ventilador, èlèctric.

5. Resposta oberta.

6.

La vocal **e** pot tenir tres sons: **obert**, **tancat** quan està en posició tònica i **neutra** quan està en posició àtona.

Pàg. 19

7.

Ós / bolet

Col / zero

Mosca / termòmetre

Cargol / avió

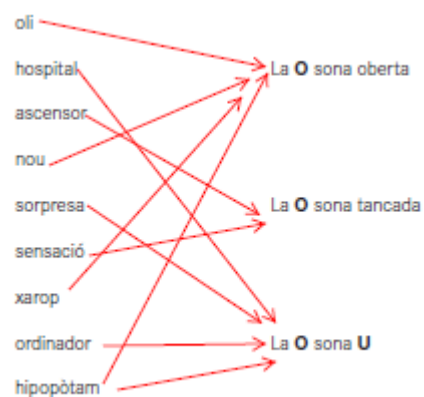
8.

La O.

Termòmetre.

Pàg. 20

9.

10.

Hospital, sorpresa, ordinador, hipopòtam.

Sona com una u.

11. Resposta oberta.

12.

- La vocal **o** pot tenir tres sons: **obert**, **tancat** quan està en posició tònica i **neutra** quan està en posició àtona.

Pàg. 21

13.

Taronja, taronges

Vaca, vaques

Esponja, esponges

Barca, barques

14.

- Les paraules que s'escriuen amb **JA** fan el plural amb **GES**.
- Les paraules que s'escriuen amb **CA** fan el plural amb **QUES**.
- Totes les paraules de l'exercici anterior són femenines.

15.

Platja, platges, seca, seques

Mitja, mitges, poca, poques

Pàg. 22

1.

Massa / maça / baca / vaca / ball / vall.

- Les paraules homòfones són les que es pronuncien igual però tenen **significats diferents** i s'escriuen de maneres **diferents**.

2.

Una **bola** de billar.

L'ànec **vola** pel cel.

No hi ha **cap** joia dins la capseta.

El fil està enfilat al **cap** de l'agulla.

Pàg. 23

3.

Català / gimnàs / també / revés / molí / pastís / racó / melós / tabú / gamarús.

- Les paraules agudes s'accentuen quan acaben en:

a, e, i, o, u

as, es, is, os, us

en, in

4.

Acaben en vocal: carta, cofre, savi, carro, gluti

Acaben en vocal + S: passes, caos, exàmens, cactus

Acaben en -EN, -IN: examen

Altres terminacions: ràpid, pòster, cànon, rústic

- S'accentuen totes les paraules planes que no acaben en **vocal**, **vocal + s** i **en**, **in**.

5.

Música, única, anàlisi, màquina, pàgines, quilòmetre.

- Les paraules esdrúixoles s'accentuen **sempre**.

Pàg. 24

6.

- coixí: És **aguda** i porta accent perquè **acaba en vocal**.
- còmica: És **esdrúixola** i porta accent perquè **s'accentua sempre**.
- làser: És **plana** i porta accent perquè **no acaba en vocal**, **vocal + s** o **-en**, **-in**.
- sedós: És **aguda** i porta accent perquè **acaba en vocal + s**.
- entén: És **aguda** i porta accent perquè **acaba en -en**.
- làmpada: És **esdrúixola** i porta accent perquè **s'accentua sempre**.
- gamarús: És **aguda** i porta accent perquè **acaba en vocal + s**.

7.

ESCORPÍ / MECÀNICA / NÚVOL
AUTOBÚS / PRÉSSEC / CÀMERA

Pàg. 25

1.

- Estic tipa, no vull menjar NI beure res més.
- N'estic tip de tu, no fas cas de res i A MÉS A MÉS et queixes per tot.
- No puc sortir amb vosaltres PERQUÈ tinc febre.
- No podré anar a veure't actuar, PERÒ escoltaré el teu concert per la ràdio.
- L'Helga no és alemanya, SINÓ austríaca.
- Vols anar al cinema O BÉ prefereixes veure una pel·lícula a casa?
- Vull ajudar-te TOT I QUE hagi d'estar-me tots els caps de setmana sense poder sortir.
- L'examen ha anat molt bé al conjunt de la classe, ENCARA QUE hi ha algun suspens.

2. Resposta oberta.

Pàg. 26

3.
Inici: Abans de tot, primerament, per començar, d'entrada.
Part central: d'altra banda, motiu, a continuació, de tota manera, tot seguit, així mateix, en canvi.
Conclusió: finalment, en resum, per acabar, en definitiva.

4.

COM ESCOLTAR MÚSICA EN UN REPRODUCTOR D'MP3

Per començar, copieu les pistes del CD en format MP3 utilitzant un programa informàtic i connecteu el reproductor d'MP3 a l'ordinador.
Tot seguit, copieu les cançons en format MP3 dins el reproductor.
A continuació, s'haurà de desconnectar el reproductor de l'ordinador. Si traiu el cable USB abans d'hora, podrieu provocar errors en la gravació.
Per aquest motiu, és molt important que utilitzeu les eines d'extracció segura de l'ordinador abans de desconnectar el cable USB.
Finalment, engueu el reproductor, cerqueu la carpeta on heu copiat les cançons i ja les podreu reproduir i escoltar.

5. Resposta oberta.

Pàg. 27

1.
PLAÇA / CARRER / VORERA
AJUNTAMENT / CRUÏLLA

2.
la plaça, el carrer, la vorera,
l'ajuntament, la cruïlla

3.
Aquell / aquest / aquell / això / aquelles
/ aquestes

Pàg. 28

- 4.
- La Laura corre cada matí.
 - En Guillem treballa a l'ajuntament del seu poble.
 - Tu i jo ens hem trobat al pas de vianants.
 - La Maria i l'Ignas han quedat a la plaça de l'església.

5. Resposta oberta.

6. Resposta procedimental.

Pàg. 29

7.
• El mercat de roba i teixits el fan al carrer major.

8. Resposta oberta.

9.
• El policia travessa el carrer major.
• Una senyora saluda els nens petits.
• L'Esteve mira senyals vermells.

10.
• El policia travessa el carrer major.
Det. Nom verb nom adjectiu

• Una senyora saluda els nens petits.
Det. Nom verb nom adjectiu

• L'Esteve mira senyals vermells.
Det. Nom verb nom adjectiu

Pàg. 30

11.
Els punts i les comes.

12.

Benvolguts ciutadans,
Com a alcalde del vostre poble em
complau convidar-vos a la inauguració
de la nova plaça Major, l'acte tindrà lloc
el proper diumenge 20 d'abril a les 12
del migdia i estarà amenitzat per la
Cobla Sardanista.
Us hi esperem a tots/es.

13.

- A la inauguració hi assistiran: la secretària general, el conseller d'Urbanisme, l'arquitecte i l'alcalde del poble.
- A la fotografia hi van sortir: el conseller d'Urbanisme, la regidora de Medi Ambient, el cap de Policia i l'alcalde.

14.

- Punt: Es posa un punt al final d'una oració.
- Coma: Marca una pausa breu en un text.

Pàg. 31

15.

- Al sopar vindran: la seva mare, el seu pare i la seva cosina, l'Eva.
- A la biblioteca hi veuràs: els llibres infantils, els llibres de consulta i al tercer pis, la sala de treball.
- Aquest any es tancaran: el c/ Migdia, el c/ Anastasi i el c/ Sant Sebastià.
- L'escola farà obres a: l'aula de 3r, l'aula de 5è i l'aula de gimnàstica.

16. Resposta oberta.

17.

- Utilitzem **la coma** per separar numeracions.
- Utilitzem **el punt** per marcar el final d'una frase, per separar frases.
- Utilitzem **els dos punts** per introduir enumeracions, posar exemples, etc.